

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) w Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Brodłach¹

1. Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Brodłach obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez naszą placówkę edukacyjną podlegające wewnętrznej ewaluacji. Zadania te podejmowane są na każdym etapie kształcenia i realizowane są w oparciu o przepisy prawa oświatowego.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie.

Działania określone w wewnątrzszkolnym systemie doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do pomocy z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;

- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w każdym cyklu kształcenia.

Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

2. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. Przepisy zawarte *Ustawie Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*², w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in.:

*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego*³;

*Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*⁴;

2 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (*Dz.U. 2017 poz. 59*).

3 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz.U. 2018 poz. 1675*).

4 Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (*Dz.U. z 2017 r., poz. 1591*).

*Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703)*⁵.

3. Struktura Wewnętrznskolnego systemu doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Brodłach

Wewnętrznskolny system doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w opracowywany został na trzy cykle kształcenia i obejmuje celowe, wzajemnie skorelowane i uporządkowane działania związane z doradztwem zawodowym ujęte w czterech dokumentach:

3.1. Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..

3.2. Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..

3.3. Program doradztwa zawodowego dla klas IV-VI Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach.

3.4. Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach.

4. Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej⁶

Celem preorientacji zawodowej w klasach I-III jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem orientacji zawodowej w klasach I-VI jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej jest wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do

5 *Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).*

6 *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).*

świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

5. Główne zadania szkoły w zakresie doradztwa zawodowego

Do głównych zadań w zakresie doradztwa zawodowego w szkole należy zaliczyć:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia;
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie działalności informacyjno-doradczej;
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji uczniom i ich rodzicom;
- prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom;
- pomoc i udostępnianie informacji o szkołach ponadpodstawowych i systemie kształcenia ustawicznego;
- współpraca wszystkich pracowników szkoły w celu realizacji tych zadań.

6. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

7. Treści, zadania i działania kierowane do podmiotów

7.1. Zadania przy realizacji programu skierowane do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami takimi jak: poznawanie własnych zasobów z określaniem mocnych i słabych stron; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu materiałów o sobie tzw. „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań i zajęć dodatkowych w ramach wspierania ucznia w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, festiwal zawodów;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
 - informowanie o ofercie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych;
 - umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
 - wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
 - organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
 - organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań - młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);

- organizowanie spotkań informacyjno-diagnostycznych z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę w działaniach doradczych
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik, pomieszczenie doradcy zawodowego i bibliotekę szkolną;
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową;
- organizowanie kącików zawodoznawczych w klasopracowniach, w pomieszczeniu doradcy zawodowego, w salach edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- organizowanie przedstawień, uroczystości szkolnych, debat z elementami zawodoznawstwa;
- organizowanie dni promujących: zainteresowania, umiejętności, twórczą postawę i aktywności uczniów;
- organizowanie uczniowskiego wolontariatu;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe ogólnokształcące i zawodowe m. in. w ramach „Dni otwartych” (po zniesieniu reżimu sanitarnego) ;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, świadome podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

7.2. Zadania przy realizacji programu skierowane do nauczycieli, wychowawców i specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- organizowanie wizyt zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy (po zniesieniu reżimu sanitarnego);

- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- śledzenie losów zawodowych absolwentów;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

7.3. Zadania przy realizacji programu skierowane do rodziców:

- prezentowanie WSDZ i założeń w pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów;
- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy (po zniesieniu reżimu sanitarnego);
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji w pomieszczeniu doradcy zawodowego i bibliotece szkolnej, stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z preorientacją zawodową, orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

8. Sposoby, metody i techniki realizacji zadań w ramach WSDZ

8.1. Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego⁷, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących i wychowawców – m. in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego;
- podczas wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców - m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)⁸;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy, wycieczkach z elementami zawodoznawczymi) - po zniesieniu reżimu sanitarnego;
- podczas realizacji projektów i programów finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł UE lub innych podmiotów np. tworzenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa) w szkołach podstawowych umożliwiających realizację doradztwa edukacyjno-

7 Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (*Dz.U. z 2017 r., poz. 703*).

8 Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (*Dz.U. z 2017 r., poz. 1591*).

zawodowego dla uczniów.

8.2. Metody stosowane w poradnictwie grupowym i indywidualnym

Metody i techniki realizacji zadań WSDZ można podzielić na dwa obszary:

- 1) W poradnictwie indywidualnym służą wspieraniu uczniów w rozwoju edukacyjno-zawodowym poprzez udzielanie pomocy w zakresie diagnozy zainteresowań i predyspozycji psychofizycznych ucznia oraz ukierunkowanie wyboru dalszego kierunku kształcenia i przyszłej kariery zawodowej. Uczniowie w ramach spotkań i konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym uzyskają pomoc w formie:
 - rozmowy i wywiadu doradczego;
 - diagnozy predyspozycji zawodowych – testy, ankiety;
 - udzielenia pomocy w podjęciu decyzji edukacyjnej;
 - wsparcia w podnoszeniu samooceny i radzeniu sobie w sytuacjach utrudniających optymalny rozwój;
 - udzielenia informacji adekwatnych do potrzeb ucznia;
 - pomocy w prawidłowym przygotowaniu dokumentów w czasie procesu rekrutacyjnego do szkół ponadpodstawowych.
- 2) Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych, warsztatów, lekcji przedmiotowych, kół zainteresowań w ramach statutowej działalności szkoły i projektów ze środków UE, projektów edukacyjnych, wycieczek zawodoznawczych i z elementami zawodoznawstwa. W trakcie oddziaływań grupowych uczeń może dokonać właściwej oceny swoich umiejętności i zdolności. Zajęcia grupowe pozwalają młodzieży przełamywać osobiste bariery związane z funkcjonowaniem społecznym.

Metody i techniki pracy w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradczej to m.in.:

 - aktywizujące problemowe - burza pomysłów, dyskusja,
 - zapisowe - drzewko decyzyjne, mapy myśli,
 - dramy - inscenizacje i odgrywanie ról,

- testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby internetu i prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych, miniwykłady, pogadanki,
- warsztaty zawodoznawcze.

9. Osoby odpowiedzialne za realizację programu

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie Rady Pedagogicznej: dyrektor szkoły, zespół do realizacji WSDZ, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej), nauczyciel - wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel - bibliotekarz, nauczyciele specjaliści (m.in. pedagog, psycholog – w ramach współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, logopeda), pielęgniarka szkolna.

9.1. Dyrektor szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z zespołem do realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

9.2. Zespół do realizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ):

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje wraz z dyrektorem współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z powołanym zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznej, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

9.3. Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.4. **Nauczyciele** (w tym także nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- przygotowują uczniów do udziału w występach, przedstawieniach i innych formach aktywności twórczej z elementami zawodoznawstwa;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej i oddziałów przedszkolnych kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.5. **Nauczyciele specjaliści:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów w ramach swoich zajęć specjalistycznych;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;

- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9.6. Nauczyciel – wychowawca w świetlicy szkolnej:

- włącza w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- rozpoznaje i wspiera w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów poprzez organizowane konkursy, wywiady, wykorzystanie zasobów zgromadzonych w bibliotece, i w biblioteczce doradcy zawodowego oraz własną działalność statutową;
- wskazuje uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udziela uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

9.7. Nauczyciel - bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- rozpoznaje i wspiera w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów poprzez organizowane konkursy, wykorzystywanie zasobów zgromadzonych w bibliotece szkolnej oraz własną działalność statutową;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

9.8. Inne osoby nie zatrudnione w szkole ale pracujące na rzecz szkoły

1) **Pielęgniarka szkolna:**

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków - adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

10. **Instytucje tworzące sieć współpracy**

Wsparcie merytoryczne dla szkoły stanowią:

- poradnie psychologiczno-pedagogiczne, i centra kształcenia praktycznego.

Zadania przy realizacji programu dla placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

10.1. **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie (PPP):**

- wspieranie i pomoc merytoryczna w diagnozowaniu predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkoły szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych.

10.2. **Gminna Biblioteka Publiczna w Alwerni:**

- udostępnianie szkole informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego i e-zawodowego;
- wspieranie nauczycieli - bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie poradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;

- organizowanie lub współorganizowanie konkursów z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

10.3. Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udostępnianie publikacji m. in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- umożliwianie realizacji wycieczek i zapewnianie merytorycznej ich obsługi;
- współorganizowanie spotkań i paneli informacyjno-doradczych,
np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

10.4. Pracodawcy lokalnego rynku pracy:

- współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i zakładów lokalnego rynku pracy i obserwacji zawodowych - po zniesieniu reżimu sanitarnego;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową oraz bazę dydaktyczną szkoły.

10.5. Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym funkcjonujących w otoczeniu szkolnym. Są to instytucje, placówki, firmy, które są angażowane w działania kierowane do: uczniów, nauczycieli i rodziców.

W realizację zadań z doradztwa zawodowego włączeni są także rodzice jako pełnoprawni uczestnicy działań wspierających realizację celów założonych w WSDZ.

11. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Brodłach ma opracowany WSDZ na cały cykl kształcenia. Na podstawie zapisów w powyższym dokumencie corocznie powołany przez dyrektora zespół do realizacji WSDZ złożony z przedstawicieli Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej w Brodłach (obejmujący nauczycieli z każdego etapu edukacyjnego, nauczycieli przedstawicieli zespołów przedmiotowych i nauczycieli z zespołu wychowawców) pod kierownictwem przewodniczącego zespołu WSDZ opracowuje roczny plan działań doradczych. Jest on modyfikowany w każdym roku szkolnym, zależnie m.in. od wyniku diagnozy potrzeb i ewaluacji działań prowadzonych w ramach WSDZ. Plan zawiera treści umieszczone w WSDZ rozszerzone o konkretne szczegółowe działania, miejsce realizacji tych zadań, konkretne osoby odpowiadające za dane działania, metody i formy pracy oraz konkretne terminy i czas ich realizacji (lub przedziały czasowe). Plan uwzględnia wszystkie działania związane z doradztwem zawodowym skierowane do uczniów rodziców i nauczycieli.

Plan przedstawiany jest Radzie Pedagogicznej, która ma prawo wniesienia zmian, uwag i dokonania poprawek (także w postaci

przeprowadzonych zajęć warsztatowych aranżowanych przez doradcę zawodowego) a następnie zatwierdza do realizacji.

12. Efekty działań doradczo-zawodowych w ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Harmonijnie i efektywnie działający wewnętrznskolny system doradztwa zawodowego na każdym etapie edukacyjnym pozwala realizować założone cele i w pełni wykorzystać zaangażowanie i potencjał wszystkich osób włączonych w działania na rzecz doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Uczeń:

- zna swój potencjał, rozpoznaje własne zasoby;
- zdobywa wiedzę o zainteresowaniach i korzyściach płynących z ich posiadania;
- rozumie rolę i znaczenie posiadania kompetencji w życiu człowieka;
- zdobywa wiedzę o zawodach;
- potrafi definiować czym jest rynek pracy;
- potrafi określić swoje predyspozycje zgodnie z wymaganiami rynku pracy;
- umie wskazać powody, dla których warto uczyć się przez całe życie;
- potrafi wyszukiwać informacje o profilach szkół jakie go interesują;
- trafnie określa wybór własnej drogi zawodowej;
- umie dostosować się do zmian zachodzących we współczesnym świecie
- zawodowym;
- stopniowo poszerza wiedzę na temat własnych możliwości i ograniczeń w kontekście rozumienia predyspozycji zawodowych;

- sprawniej się komunikuje, nabywa umiejętności autoprezentacji;
- potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami;
- umie gromadzić informacje na temat tworzenia własnego portfolio;
- jest w stanie ocenić przydatność wymagań rynku pracy w kontekście własnego wyboru ścieżki zawodowej;
- umie zaplanować własną ścieżkę zawodową uwzględniając swój potencjał (zasoby);
- zna znaczenie uczenia się przez całe życie,
- umie dokonać właściwej samooceny i rozpoznać swoje słabe i mocne strony.

Rodzice:

- posiadają odpowiednie przygotowanie do efektywnego wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych;
- potrafią racjonalnie planować ścieżkę kształcenia edukacyjno-zawodową swojego dziecka;
- wiedzą, gdzie poszukiwać informacji o szkołach, zawodach, wydarzeniach związanych z rynkiem pracy;
- znają znaczenie wiedzy i uczenia się przez całe życie.

Szkoła:

- osiąga korzyści ze współpracy z instytucjami, które wspomagają realizację doradztwa zawodowego w szkole;
- posiada bogatszą ofertę działań dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- zapewnia wymianę doświadczeń między instytucjami tworzącymi sieć współpracy;
- umożliwia doskonalenie nauczycieli zaangażowanych w realizację doradztwa zawodowego;
- zapewnia dostęp do różnorodnych źródeł informacji edukacyjno-zawodowej;
- tworzy pozytywny wizerunek w środowisku lokalnym;

–podnosi jakość pracy.

13. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej w Brodłach oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio dyrektor. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ.

Dyrektor, po konsultacji z zespołem ds. WSDZ, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji.

Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia społeczno-gospodarczego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

14. Plan realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w roku szkolnym 2025/2026

Tabela **1** Plan realizacji zadań doradcy zawodowego w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w roku szkolnym 2024/2025

Lp	Treści programowe – wymagania szczegółowe (cele ogólne i szczegółowe) ⁹	Rodzaj działania (zadanie)	Metody i formy realizacji	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy	Uwagi
I. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego							
1.	Diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego (kl. VII i VIII): – zapotrzebowanie na informacje dotyczące edukacji i wyborów zawodowych, – zapotrzebowanie na pomoc w planowaniu kształcenia	Analiza dokumentacji szkolnej. Wywiady z nauczycielami, rodzicami. Sondaż diagnostyczny skierowany do uczniów, rodziców i nauczycieli. Utworzenie ewidencji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Ankiety, wywiady, analiza dokumentacji	Pedagog szkolny, wychowawcy klas, nauczyciele	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	X 2025	

	i kariery zawodowej, – potrzeby uczniów ze SPE						
2.	Rozpoznawanie planów edukacyjnych i zawodowych uczniów ze SPE	Wywiady z nauczycielami, rodzicami. Sondaż diagnostyczny skierowany do uczniów klasy VII i VIII i ich rodziców.	Ankiety, wywiady	Pedagog szkolny	Uczniowie, rodzice	X 2025	
3.	Pozyskiwanie informacji o predyspozycjach, zainteresowaniach, planach edukacyjnych uczniów w trakcie bieżącej pracy doradcy zawodowego, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i rodzicami.	– Stałe monitorowanie zapotrzebowania na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego. – Konsultacje indywidualne. – Indywidualne rozmowy doradcze z uczniami. – Pozyskiwanie informacji nt. pomocy w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej, udzielanej uczniom z SPE - współpraca z PPP w Chrzanowie. – Indywidualne rozmowy z rodzicami nt. sposobów pozyskiwania wiedzy o dziecku, pomocy dziecku w samopoznaniu siebie, w planowaniu dalszej drogi kształcenia, w motywowaniu dziecka do nauki i pracy indywidualnej.	Ankiety, wywiady	Nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie, rodzice	Cały rok	
II. Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego (ujęte w Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach).							
III. Opracowanie - we współpracy w zespole - z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami klasowymi, pedagogiem programu WSDZ							
4.	Opracowanie i wdrożenie	Opracowanie dokumentu zawierającego	Praca	Dyrektor	Zespół	IX-X	

	Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego w Szkole	Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego	grupowa, warsztaty	szkoły pedagog, zespół ds WSDZ	d.s. WSDZ	2025	
		Zapoznanie Rady Pedagogicznej z Wewnętrznym Systemem Doradztwa zawodowego	Prelekcja, praca grupowa, warsztaty	Dyrektor	RP	X 2025	
		Zapoznanie Rodziców z Wewnętrznym Systemem Doradztwa zawodowego	Prelekcja	Wychowawcy klas	Rodzice	X 2025	
5.	Planowanie działań związanych z doradztwem zawodowym	Przydział zadań dla nauczycieli – włączenie treści z zakresu doradztwa zawodowego do tematyki zajęć z przedmiotów ogólnokształcących i zajęć z wychowawcą	Dyskusja, praca grupowa	Wychowawcy klas, nauczyciele	RP	X 2025	
		Przydział zadań dla nauczycieli – włączenie treści z zakresu doradztwa zawodowego do działań okołoszkolnych (imprezy i uroczystości szkolne, konkursy, spotkania zawodoznawcze itp.)	Dyskusja, praca grupowa	Zespół ds WSDZ, wychowawcy klas, nauczyciele	RP	X 2025	
6.	Współpraca z instytucjami tworzącymi sieć współpracy i wspierającymi szkołę w działalności doradczej	Spotkania z przedstawicielami różnych instytucji organizacji tworzących sieć współpracy: m.in. PPP, PUP		Zespół ds WSDZ	Wszyscy odbiorcy	Cały rok szkolny	
7.	Monitorowanie realizacji zadań wynikających z WSDZ	Analiza zapisów dokumentacji szkolnej, analiza sprawozdań nauczycieli, analiza dokumentacji doradcy zawodowego	Analiza dokumentacji i	Dyrektor szkoły, Zespół ds	Wszyscy nauczyciele	Cały rok szkolny	

				WSDZ			
8.	Ewaluacja działań związanych z funkcjonowaniem WSDZ	Spotkanie z Radą Pedagogiczną dotyczące podsumowania, omówienia i opracowania wniosków do dalszej pracy w ramach rocznych działań WSDZ	Warsztaty, ankiety, dyskusja	Dyrektor szkoły, Zespół ds WSDZ	Wszyscy nauczyciele	VI 2026	
IV. Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami klasowymi, nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, pedagoga w zakresie realizacji działań określonych w WSDZ							
9.	Wspieranie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, przedszkolnej, przedmiotów ogólnokształcących, wychowawców klas oraz nauczycieli specjalistów w realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego	Udzielanie informacji, wskazówek metodycznych, dzielenie się zasobami zgromadzonymi w bibliotece doradcy zawodowego, organizowanie konsultacji ze specjalistami z sieci współpracy.	Pogadanka dyskusja	Zespół ds WSDZ	Wszyscy nauczyciele	Cały rok szkolny	
V. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.							
10.	Gromadzenie i systematyczne aktualizowanie informacji edukacyjnej i z zakresu doradztwa zawodowego	Bieżące, systematyczne gromadzenie materiałów informacyjnych (informatorów, ulotek) w bibliotece szkolnej	Zespół ds WSDZ, pedagog			IX-X 2025	
						Na bieżąco	
					Nauczyciele, uczniowie i rodzice	IX-X 2025	
11.	Opracowywanie i udostępnianie informacji edukacyjnej i z	Utworzenie, uaktualnianie i udostępnianie bazy danych o szkołach		Zespół ds WSDZ,	Nauczyciel e,	Cały rok	

	zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli	następnego etapu edukacyjnego w regionie.			uczniowie i rodzice		
		Stała aktualizacja gazetki informacyjnej dotyczącej zagadnień doradztwa zawodowego		Zespół ds WSDZ,	Nauczyciele, uczniowie i rodzice	Cały rok	
VI. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i realizowaniu działań zapisanych w WSDZ.							
12.	Koordynowanie pracy nauczycieli oraz wychowawców klas w realizacji zajęć i zagadnień związanych z doradztwem zawodowym.	Udzielanie pomocy w realizacji imprez i przedsięwzięć. Organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.		Dyrektor, Zespół ds WSDZ,	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	
					Wszyscy nauczyciele	Cały rok	
					Wszyscy nauczyciele	Cały rok	

Zródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 1

Program preorientacji zawodowej dla oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodlach¹⁰

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z preorientacją zawodową w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*¹¹ oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego*¹² w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego obejmują preorientację zawodową, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie, rozpoznawanie i kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników, systemowej koncepcji preorientacji zawodowej, rozumianej jako ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie

¹⁰ Opracowano na podstawie „Autorzy: Miłosz Bujakowski, Izabela Chmiel, Jolanta Hytkowska-Fąfara, Kinga Łabędź-Stanecka, Kinga Sarad-Dec, Danuta Sowiak. Przykładowy program preorientacji zawodowej dla przedszkola z proponowanymi scenariuszami. Udostępniany na podstawie licencji Creative Commons – Użycie Niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC)”. <http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/1.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-przedszkola.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

¹¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59).

¹² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Efektywne działania na rzecz kształtowania preorientacji zawodowej uwzględniają zróżnicowanie zdolności i zainteresowań dzieci.

Zgodnie z modułową strukturą programu na każdym etapie wychowania przedszkolnego realizowane są cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: -- Poznawanie własnych zasobów.

- Świat zawodów i rynek pracy.

- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

-Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Treści są sukcesywnie pogłębiane i poszerzane w kolejnych latach kształcenia.

3.Cel ogólny orientacji zawodowej¹³

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

4.Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci¹⁴

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla oddziałów przedszkolnych:

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

¹⁴ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

1. Poznanie siebie, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych

2. Świat zawodów i rynek pracy m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych m.in.: planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele wychowania przedszkolnego.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu preorientacji zawodowej są spójne z celami orientacji zawodowej (klasy I-III i klasy IV-VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

5. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- 1) podczas zajęć wychowania przedszkolnego (w ramach realizacji podstawy programowej);
- 2) podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej¹⁵, a które prowadzone są przez nauczycieli i specjalistów;
- 3) podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w przedszkolu i poza nim (np. występy, pokaz swoich umiejętności, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki do zakładów pracy, zawody naszych rodziców).

W realizację programu preorientacji zawodowej zostało włączone otoczenie społeczno-gospodarcze, w szczególności rodzice oraz przedstawiciele zakładów pracy i pracodawców, a także instytucji edukacyjnych oraz instytucji działających na rynku pracy.

Preorientacja zawodowa jest ukierunkowana na kształtowanie:

- 4) proaktywnych postaw dzieci wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- 5) sprawczości, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu;
- 6) samodzielności i samoobsługi oraz kształtowanie takich cech jak utrzymanie ładu, doprowadzanie podejmowanych prac do końca i porządkowanie miejsca pracy;
- 7) szacunku do pracy innych;
- 8) umiejętności współdziałania.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad i organizacji udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).

Działania realizowane w ramach preorientacji zawodowej wspierają eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Preorientacja zawodowa jest stałą perspektywą prowadzenia wychowania przedszkolnego w ciągu dnia, w trakcie swobodnych zajęć dzieci w kąciach tematycznych oraz w czasie zajęć dotyczących poznawania zawodów najbliższych dziecku. W czasie zajęć dzieci będą poszerzać świadomość dotyczącą świata zawodów z wykorzystaniem prostych zabaw i aktywności.

Zadania z zakresu preorientacji zawodowej realizuje nauczyciel wychowania przedszkolnego, organizując zajęcia, wycieczki (np. do zakładów pracy, miejsc aktywności twórczej), spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.

Efektywność realizacji wyznaczonych celów warunkowana jest współpracą z rodzicami dzieci. Wsparcie ze strony rodziców poprzedzone zaznajomieniem ich z ideą preorientacji zawodowej wzmacnia działania przedszkola w tym obszarze, i utrwała kształtowane postawy oraz samodzielność i poczucie sprawstwa u dzieci.

Spotkania z rodzicami służą poszerzaniu świadomości w zakresie zadań i możliwości rozwojowych ich dzieci. Udział rodziców w obszarze preorientacji zawodowej, gwarantuje możliwość szerszej współpracy ze środowiskiem lokalnym, np. spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, organizacja wycieczek do zakładów pracy, miejsc aktywności twórczej czy organizacja spotkań z pasjonatami.

6.Weryfikacja efektów zajęć - zamiast oceniania

Założone cele programu będą podlegać weryfikacji (ocenie), w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom. Będzie to odbywać poprzez:

- pytania ewaluacyjne do dzieci (dotyczące zrozumienia przekazywanych treści, potrzeby kontynuowania i poszerzenia tematu, atrakcyjności zajęć;
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć z wykorzystaniem skojarzeń i myślenia analogicznego);
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców;

- analizę prac dzieci, wykonanych w ramach działań z preorientacji zawodowej.

7.Scenariusze do zajęć z dziećmi oddziałów przedszkolnych do realizacji w ramach zajęć edukacji przedszkolnej

Realizacja programu w oddziałach przedszkolnych odbywać się będzie podczas zajęć edukacji przedszkolnej oraz podczas zajęć wynikających z rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej (logopeda, pedagog). Zajęcia realizowane będą w oparciu o scenariusze, które zawierają rekomendowany rodzaj zajęć.

Prowadzący zajęcia lub spotkania może przeprowadzić je zgodnie ze scenariuszem, dostosowując proponowane sytuacje dydaktyczne do potrzeb i możliwości uczestników, może wybrać niektóre sytuacje i uzupełnić je własnymi albo potraktować scenariusz jako inspirację do zaplanowania innego przebiegu zajęć realizujących dany cel szczegółowy programu.

Nauczyciele prowadzący zajęcia w oddziałach przedszkolnych wybierają w każdym roku szkolnym scenariusze z każdego z czterech obszarów i realizują je podczas zajęć edukacji przedszkolnej.

Plan realizacji zadań z preorientacji zawodowej w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla oddziałów przedszkolnych w roku szkolnym 2025/26

Tabela 2 Plan realizacji zadań z preorientacji zawodowej w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach w roku szkolnym 2025/2026

Lp.	Treści programowe – wymagania szczegółowe (cele ogólne i szczegółowe)	Rodzaj działania (zadanie)	Metody i formy realizacji	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy	Uwagi
1.	1. Stwarzanie sytuacji umożliwiających dziecku poznanie siebie.	1. „Kto Ty jesteś? Polak mały” – gry i zabawy – zachęcanie dzieci do opisywania swoich zainteresowań	Zabawy w kręgu, rozmowa, dyskusja	Nauczyciel edukacji przedszkolnej pedagog	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
		2. „Od przedszkola do Opola” – zajęcia plastyczne, muzyczne, umożliwienie dzieciom prezentacji swoich zdolności (wystawy prac, występy)	Praca indywidualna, w grupach.	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
		3. Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.	Praca indywidualna, grupowa	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
2.	2.Wprowadzenie dzieci w świat zawodów i rynek pracy	1.Urządzamy kąciki zainteresowań – zajęcia z nauczycielem edukacji przedszkolnej, dziecko samodzielnie uczestniczy w aranżacji przestrzeni wokół siebie	Praca w grupach, praca indywidualna – pomoc dorosłemu i innym dzieciom w różnych czynnościach	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć

		2. „Koła autobusu kręcą się” –, odtworzenie ról i scenek związanych z zawodami.	drama, zajęcia zabawowe	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	II półrocze	Scenariusz zajęć
		3. Rozwijanie różnych zainteresowań.	Praca w grupach, praca indywidualna	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
		4.„ABC zawodów” – cykl spotkań z przedstawicielami zawodów.	rozmowa	Nauczyciel edukacji przedszkolnej Policja z Komisariatu w Alwerni, rodzice, Straż Pożarna, pielęgniarka, kucharka	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
		5. „Jaki zawód mają moi rodzice?” - poznawanie zawodów rodziców.	Praca w grupach, praca indywidualna rozmowa pokaz	Nauczyciel edukacji przedszkolnej Rodzice	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć

		6. Poznawanie zawodów pracowników przedszkola: nauczycielka, kucharka, informatyk, intendentka - zajęcia z nauczycielem edukacji przedszkolnej.	Praca w grupach, praca indywidualna rozmowa	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	II półrocze	Scenariusz zajęć
		7. „Wiem, kto pracuje w przedszkolu i w szkole” – spacer po szkole, po przedszkolu, obserwacja pracy pań i panów pracujących w szkole.	Obserwacja rozmowa	Nauczyciel edukacji przedszkolnej kucharka, intendentka w przedszkolu, informatyk w szkole	Dzieci oddziału przedszkolnego	II półrocze	Scenariusz zajęć
3.	3. Pokazanie dzieciom rynku edukacyjnego oraz znaczenia uczenia się przez całe życie.	1.Poznanie pracy bibliotekarza – spotkanie w bibliotece szkolnej.	Rozmowa, obserwacja	Nauczyciel edukacji przedszkolnej, bibliotekarz	Dzieci oddziału przedszkolnego	cały rok	Scenariusz zajęć
		2.„Podróż w świat edukacji” – omówienie „przystanków” – etapów edukacyjnych z wykorzystaniem technik plastycznych.	Praca z grupą, praca indywidualna, pokaz	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego	II półrocze 2026	Scenariusz zajęć

		3. Spotkanie z pielęgniarką szkolną w gabinecie pielęgniarskim.	Rozmowa, pokaz	Nauczyciel edukacji przedszkolnej pielęgniarka	Dzieci oddziału przedszkolnego		II półrocze 2026	Scenariusz zajęć	
		4. „Gdy będę większy to, ...” – nazywanie kolejnych etapów edukacyjnych.	Rozmowa, drama	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego		cały rok	Scenariusz zajęć	
4.	4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	1. „Dzisiaj Jaś, jutro Jan” – odgrywanie scenek „Kim chciałbym zostać?”	Rozmowa, drama	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego		cały rok	Scenariusz zajęć	
		2. „Przewodnik po zawodach” - wykonanie pracy plastycznej, uwzględniającej czynności charakterystyczne dla danego zawodu.	Praca w grupach, burza mózgów	Nauczyciel edukacji przedszkolnej	Dzieci oddziału przedszkolnego		II półrocze 2026	Scenariusz zajęć	Nauczycielki Rodzice

Załącznik nr 2

Program orientacji zawodowej dla klas I–III Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach¹⁶

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach I–III szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*¹⁷ oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego*¹⁸ w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

16

Opracowano na podstawie „Autorzy: Bożena Czapla, Beata Matyszevska, Ewa Ptasznik, Małgorzata Skoryna. Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami. Udostępniany na podstawie licencji Creative Commons – Użycie Niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC)”. <http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-klas-I-III-szko%C5%82y-podstawowej-1.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

17 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (*Dz.U. 2017 poz. 59*).

18 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz.U. 2018 poz. 1675*).

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy. Przewidziane w programie działania związane z orientacją zawodową są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą zawodową. Ważną rolę w niniejszym programie odgrywają kompetencje kluczowe przewidziane do rozwijania w ramach podstawy programowej w kształtowaniu się orientacji zawodowej.

3. Cel ogólny orientacji zawodowej¹⁹

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów²⁰

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej:

19 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

20 Załącznik nr 2 A do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

- 4.1. poznawanie siebie, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonizyjowego poradnictwa kariery.

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznanie siebie.

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje role zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–III są spójne z celami preorientacji zawodowej w przedszkolu, orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej oraz doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej i w szkołach

ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- 1) podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- 2) podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- 3) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. „Dzień Talentów”, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki zawodoznawcze do przedsiębiorstw i instytucji publicznych).

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Założone cele programu podlegają weryfikacji, a więc ocenie, w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom.

Może się to odbywać poprzez:

- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (odnoszące się zarówno do oceny przydatności samych sytuacji dydaktycznych, ale również umożliwiające ocenę przyswojenia poruszanych treści oraz ich przydatności);
- portfolio zawierające wymierne efekty pracy uczestników zajęć (w tymteczka sukcesów gromadząca wybrane przez ucznia prace – autoewaluacja);

- skale obserwacyjne dla prowadzących zajęcia uwzględniające wybrane czynniki, np.: motywację do pracy, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność. Skale obserwacyjne mają jedynie wspomagać proces weryfikacji efektów zajęć, a nie go zastępować;
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców.

Należy zadbać o właściwą atmosferę i warunki sprzyjające otwartemu dzieleniu się przez uczniów wrażeniami i refleksjami na zakończenie zajęć. Warto w tym celu umieścić w sali np. „Skarbiec myśli”, do którego uczniowie mogą wrzucić pytania i przemyślenia, o których nie chcieli mówić na forum lub zabrakło na nie czasu.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu, będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

9. Scenariusze do zajęć z uczniami klas I-III szkoły podstawowej do realizacji w ramach zajęć edukacji wczesnoszkolnej

Realizacja programu w klasach I-III odbywać się będzie podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej oraz podczas zajęć wynikających z rozporządzenia w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w ramach których prowadzący będą wspierać uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Zajęcia realizowane będą w oparciu o scenariusze, które zawierają rekomendowany rodzaj zajęć.

Prowadzący zajęcia lub spotkania może przeprowadzić je zgodnie ze scenariuszem, dostosowując proponowane sytuacje dydaktyczne do potrzeb i możliwości uczestników, może wybrać niektóre sytuacje i uzupełnić je własnymi albo potraktować scenariusz jako inspirację do zaplanowania innego przebiegu zajęć realizujących dany cel szczegółowy programu.

Nauczyciele prowadzący zajęcia w klasach I - III wybierają w każdym roku szkolnym po jednym scenariuszu z każdego z czterech obszarów i realizują go podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej.

10. Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla klas I-III w roku szkolnym 2025/2026

Tabela 3 Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej w ramach zajęć edukacji wczesnoszkolnej, na obowiązkowych i dodatkowych

Lp.	Treści programowe – wymagania szczegółowe (cele ogólne i szczegółowe)	Rodzaj działania (zadanie)	Metody i formy realizacji	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy	Uwagi
1. Prowadzenie zajęć z orientacji zawodowej w klasach I-III w ramach edukacji wczesnoszkolnej							
1.	Poznanwanie siebie 1. 1.1, 1. 1.4	Gala talentów – jesteśmy mistrzami! – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Autoprezentacja, rozmowa, wywiad	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	X 2025	Scenariusz zajęć ²¹
2.	Poznanwanie siebie 1. 1.2	Brawo ja! – prezentacja własnych talentów – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Rozmowa kierowana, ekspresja ruchowa, techniki multimedialne, autoprezentacja.	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	II 2026	Scenariusz zajęć
3.	Poznanwanie siebie 1. 1.3	Lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Zabawa grupowa, rozmowa, indywidualne wypowiedzi	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	XI 2025	Scenariusz zajęć
4.	Poznanwanie siebie 1. 1.5	Słodka matematyka – zajęcia z nauczycielem edukacji	Rozmowa kierowana, praca w	Nauczyciel edukacji	Uczniowie klasy I-III	XII 2025	Scenariusz zajęć

	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.2	wczesnoszkolnej	grupach, zabawa tematyczna, ekspresja plastyczna i ruchowa	wcz.			
5.	Świat zawodów i rynek pracy 2.1	Co robią – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Rozmowa kierowana, praca w grupach, zabawa tematyczna, ekspresja plastyczna i ruchowa	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	II 2026	Scenariusz zajęć
6.	Świat zawodów i rynek pracy 2.1	Trofea zawodowe – poznajemy zawody ludzi, których spotkaliśmy w... – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Ekspresja plastyczna, pogadanka, praca w grupach	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	III 2026	Scenariusz zajęć
7.	Świat zawodów i rynek pracy 2.1	Moja mama wszystko potrafi – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Rozmowa kierowana, ekspresja plastyczna	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	V 2026	Scenariusz zajęć
8.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.2	Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan? – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	. Rozmowa kierowana, pantomima, zabawa ruchowa, ekspresja plastyczna	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	IV 2026	Scenariusz zajęć
9.	Świat zawodów i rynek pracy 2.	1Zawody na celowniku – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Tworzenie grupowej mapy aktywności, praca grupach	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	I 2026	Scenariusz zajęć

10.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.2	Moje życie to pasja – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Praca z grupą, praca indywidualna	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	II 2026	Scenariusz zajęć ²²
11.	Poznanawanie siebie 1. 1.5	Sprawne ręce mogą więcej, czyli jak zrobić coś z niczego – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Ekspresja ruchowa i plastyczna, relaksacja.	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	III 2026	Scenariusz zajęć ²³
12.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.2	Po co się uczyć? – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Burza mózgów, mapa myśli, zabawa ruchowa.	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	IV 2026	Scenariusz zajęć ²⁴
13.	Poznanawanie siebie 1. 1.5	Mamy różne zainteresowania - propagowanie aktywnych form wypoczynku;	wypowiedzi na temat ilustracjach; swobodne wypowiedzi na temat swoich zainteresowań; rozmowa w parach o ulubionych formach spędzania wolnego czasu zainteresowań	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	V 2026	Scenariusz zajęć ²⁵

14.	Poznanawanie siebie 1. 1.5	Jutro pojedziemy daleko! – zajęcia z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej	Praca w parach, praca w grupach, dyskusja	Nauczyciel edukacji wcz.	Uczniowie klasy I-III	VI 2026	Scenariusz zajęć ²⁶
15.	Poznanawanie siebie 1. 1.5	Bawimy się mądrze i bezpiecznie.	odgrywanie scenek dramowych przedstawiających bezpieczne i niebezpieczne zabawy zimowe – przewidywanie skutków niebezpiecznych zabaw i stanu emocjonalnego poszkodowanych osób	Nauczyciel świetlicy szkolnej	Uczniowie klasy I-III	XII 2026	Scenariusz zajęć ²⁷
16.	Świat zawodów i rynek pracy 2.	Reporterskim okiem – wywiad z pracownikami szkoły – zajęcia z nauczycielem świetlicy szkolnej	Rozmowa kierowana, giełda pomysłów, ekspresja plastyczna	Nauczyciel świetlicy szkolnej	Uczniowie klasy I-III	XI 2025 - V 2026	Scenariusz zajęć ²⁸
17.	Poznanawanie siebie 1. 1.5	Detektyw Głoska na tropie,	Rozmowa, wywiad,	Nauczyciel	Uczniowie	XI 2025	Scenariusz

		czyli poszukuję, gdy nie wiem – zajęcia z logopedą	ekspresja twórcza	logopeda	klasy I-III	- V 2026	zajęć ²⁹
18.	Poznanie siebie 1. 1.5	Bądź menagerem talentu dziecka	Burza mózgów, tworzenie mapy myśli	Nauczyciel edukacji wcz.	Rodzice uczniów klas I-III	XI 2025	Scenariusz zajęć ³⁰

Tabela 4 Proponowane wycieczki pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze orientacji zawodowej w klasach I-III szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	Wycieczka do Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	IV 2026
2.	Warsztaty w Wygiełzowie „Jak powstaje chleb”	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	III 2026
3.	Wycieczka do Komendy Policji w Chrzanowie, której celem jest zapoznanie dzieci z trudnym, niebezpiecznym i odpowiedzialnym zawodem policjanta	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	V 2026

Tabela 5 Proponowane lekcje edukacyjne wspomagane przez przedstawicieli różnych zawodów pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze orientacji zawodowej w klasach I-III szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	Spotkanie z pszczelarzem, zapoznanie uczniów ze wspaniałymi i niesamowitymi zwyczajami i tajemnicami pszczół.	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	II 2026
2.	Spotkanie z pisarką, dziennikarką, zapoznanie z zawodem.	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	I 2026
3.	Spotkanie z pielęgniarką szkolną. Przybliżenie uczniom zawodu pielęgniarki. Warsztaty dotyczące dbania o higienę osobistą	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej Pielęgniarka szkolna	Uczniowie klas I-III	IV 2026
4.	Spotkanie z ciekawymi ludźmi przybliżenie ciekawych mało spotykanych zawodów.	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	IV 2026

Tabela 6 Uroczystości, imprezy szkolne i inne przedsięwzięcia pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze orientacji zawodowej w klasach I-III szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	Gala talentów – jesteśmy mistrzami! Prezentacja talentów uczniów w ramach „Dnia Promocji szkoły”	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	Uczniowie klas I-III	VI 2026

Załącznik nr 3

Program doradztwa zawodowego dla klas IV-VI Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodlach³¹

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z orientacją zawodową w klasach IV–VI szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*³² oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego*³³ w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach I–VI szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej koncepcji orientacji zawodowej rozumianej jako ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy. Przewidziane w programie działania związane z orientacją zawodową są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i przyszłą karierą

31

Opracowano na podstawie „Autorzy: Jolanta Brzezińska-Lauk, Ewa Kruk-Krymula, Karolina Nikorowska. Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami. Udostępniany na podstawie licencji Creative Commons – Użycie Niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC)”. <https://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/3.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-klas-IV-VI-szko%C5%82y-podstawowej.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

32 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (*Dz.U. 2017 poz. 59*).

33 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz.U. 2018 poz. 1675*).

zawodową. Ponadto ważną rolę w niniejszym programie odgrywają kompetencje kluczowe przewidziane do rozwijania w ramach podstawy programowej w kształtowaniu się orientacji zawodowej (postawy: kreatywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i współpracy zespołowej).

3. Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień³⁴.

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów³⁵

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej:

- 4.1. poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju kompetencji w różnych dziedzinach życia (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, praca i jej znaczenie w życiu człowieka, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocowego poradnictwa kariery.

34 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

35 Załącznik nr 2 B do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazuje szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (oddziały przedszkolne), orientacji zawodowej (klas I-III szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej oraz szkołach ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

1) podczas:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu³⁶;
- wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu trakcie bieżącej pracy z uczniami³⁷ prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;

2) podczas innych działań doradczych realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne) lub poza nią (np. spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w wycieczkach zawodoznawczych w zakładach pracy).

W realizację programu orientacji zawodowej w klasach IV-VI Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach zaangażowani są wszyscy nauczyciele ucący w tych klasach. Realizacją zadań związanych z doradztwem zawodowym kieruje doradca zawodowy.

³⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).

³⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).

W realizację programu orientacji zawodowej włączeni są rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (psycholog z poradni psychologiczno-pedagogicznej), Gmina Alwernia jako organ prowadzący szkołę oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkoły takie jak; Ochotnicza Straż Pożarna w Brodła; Ośrodek Pomocy Społecznej w Alwerni; Komisariat Policji w Alwerni. Dzięki tym instytucjom oprócz ściśle merytorycznego aspektu realizowany będzie także obszar w ujęciu środowiskowym, rodzinnym, socjalnym, zdrowotnym, kulturowym i religijnym.

Program szczególną uwagę kieruje na współpracę z rodzicami w zakresie wspomagania ucznia w poznawaniu własnego potencjału i możliwości oraz kształtowania jego samodzielności i postawy proaktywnej. Osiągnięcie tego celu jest możliwe dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły i angażowanie ich do różnych form działań doradczych takich jak: organizację wizyt w zakładach pracy, spotkań z rodzicem opowiadającym o danym zawodzie (ścieżce kariery zawodowej). Zaangażowanie w tego typu działania winno dawać rodzicom możliwość wykorzystania własnych doświadczeń i kompetencji zawodowych oraz stwarzać okazję do osobistej satysfakcji. Działania realizowane w ramach orientacji zawodowej będą służyć także eliminacji stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Zajęcia w ramach orientacji zawodowej prowadzone będą z wykorzystaniem metod aktywizujących³⁸, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają zostać osiągnięte. Uczniowie podczas tych zajęć oraz realizując projekty edukacyjne będą uczyć się jak zdobywać wiedzę samodzielnie, jak planować i organizować swoją pracę. Ten rodzaj działalności sprzyja rozbudzaniu wyobraźni uczących się, podwyższa poziom ich aktywności, samodzielnego myślenia i działania przyczyniając się do zwiększenia motywacji do uczenia się i odpowiedzialności za podjęte zadania.

Orientacja zawodowa powinna być ukierunkowana na kształtowanie proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy, jako fundamentu aktywności zawodowej.

Proaktywna postawa uczniów wobec pracy i edukacji wzmacniana będzie także poprzez takie działania jak: wycieczki tematyczne, projekty edukacyjne („Nasze zawody”), wydarzenia („Dzień talentów”). W ten sposób poprzez realizację długofalowego procesu

38 Brudnik W., Moszyńska A., Owczarska B., Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2011.

możliwe będzie osiągnięcie finalnego efektu doradztwa zawodowego w systemie oświaty, tj. przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Działania realizowane w ramach orientacji zawodowej mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania nauczyciele będą kształtować u uczniów umiejętność autorefleksji i samooceny.

Odbywać się to będzie poprzez:

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia (przyswojenia poruszanych treści), ocenę efektywności poszczególnych zadań lub sytuacji dydaktycznych, ocenę poczucia satysfakcji z pracy indywidualnej i zespołowej);
- autorefleksje uczniów (swobodne wypowiedzi zarówno na rozpoczęcie, jak i zakończenie zajęć);
- obserwacje osiągnięć ucznia (np. z wykorzystaniem przez prowadzącego skal obserwacyjnych uwzględniających wybrane czynniki, np.: motywację uczniów do pracy na zajęciach lub poszczególnych zadań, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność);
- analizę wytworów pracy uczniów;
- portfolio zawierające efekty pracy uczniów, np. „Teczka moich osiągnięć”;
- ankiety ewaluacyjne dla uczniów, rodziców.

Proponowane sposoby weryfikacji mają ułatwić uczniom generowanie refleksji, przemyśleń, spostrzeżeń w kontekście poruszanych obszarów tematycznych.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu, będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

9. Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla klas IV-VI w roku szkolnym 2025/2026

Tabela 7 Plan realizacji zadań z orientacji zawodowej prowadzonych przez nauczycieli i wychowawców na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych dla klas IV-VI a także działania skierowane do rodziców i nauczycieli.

Lp	Treści programowe – wymagania szczegółowe (cele ogólne i szczegółowe) ³⁹	Rodzaj działania (zadanie)	Metody i formy realizacji	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy	Uwagi
I. Prowadzenie zajęć z orientacji zawodowej w klasach IV-VI na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych							
1.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.1	Ja to znaczy kto? – zajęcia z wychowawcą	Kalambury, opis przypadku, rozmowa kierowana	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy V	X 2025	Scenariusz zajęć ⁴⁰
2.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.2.	Moc jest ze mną – ja też jestem supermanem – zajęcia	Autorefleksja, praca w grupach,	Nauczyciel	Uczniowie klasy	X 2025	Scenariusz zajęć

		z wychowawcą	wizualizacja, rozmowa kierowana	wychowawca	IV		
3.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.4.	Dzień Kreatywnych Pasjonatów – zajęcia z wychowawcą	Metoda projektu, praca w grupach, bank pomysłów, plakat (mapa myśli)	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klas IV-VI	XI 2025	Scenariusz zajęć
4.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.4.	Dzień Mistrza – zajęcia z wychowawcą	Ćwiczenia grupowe	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klas IV-VI	XI 2025	Scenariusz zajęć
5.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Nie tylko czas leczy rany – grupa zawodów medycznych – zajęcia z wychowawcą. Spotkanie z pielęgniarką szkolną.	Ćwiczenia w parach, ćwiczenia grupowe, rozmowa kierowana	Nauczyciel wychowawca, pielęgniarka szkolna	Uczniowie klas IV-V	XII 2025	Scenariusz zajęć
6.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zawodowy idol – Czy płotki biegają przez płotki? – zajęcia wychowania fizycznego	Zabawa dydaktyczna, rozmowa kierowana, gra dydaktyczna, dyskusja grupowa	Nauczyciel wychowania fizycznego	Uczniowie klasy IV-V	XII 2025	Scenariusz zajęć
7.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zawodowy idol – Czy Picasso też był kiedyś dzieckiem? – zajęcia z nauczycielem plastyki	Zabawa dydaktyczna, rozmowa kierowana, gra dydaktyczna, dyskusja grupowa	Nauczyciel plastyki	Uczniowie klasy IV-VI	XII 2025	Scenariusz zajęć
8.	Świat zawodów i rynek pracy	Kucharz, kelner dwa bratanki, czyli o podobieństwie zawodów	Zabawa dydaktyczna, rozmowa kierowana,	Nauczyciel	Uczniowie klasy	V 2026	Scenariusz zajęć

	2. 2.1	– zajęcia z wychowawcą	praca w parach, dyskusja grupowa	wychowawca	V		
9.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.2	Po co mi ta praca? – zajęcia z wychowawcą	Bank pomysłów, mapa marzeń, praca indywidualna, praca w grupach, dyskusja	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VI	I 2026	Scenariusz zajęć
10.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.3	Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych – zajęcia z nauczycielem przyrody, biologii.	Giełda pomysłów, dyskusja, praca w grupach, film	Nauczyciel przyrody i biologii	Uczniowie klasy IV-VI	II 2026	Scenariusz zajęć
11.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.3	Wybieram ten zawód bo... – zajęcia z wychowawcą	Dyskusja, wywiad, moderowana, praca w grupach, brikolaż	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VI	III 2026	Scenariusz zajęć
12.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.1	Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy? – zajęcia z wychowawcą	Burza pomysłów, rozmowa kierowana, praca indywidualna	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy V	IV 2026	Scenariusz zajęć
13.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.1	Jak uczyć się szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się – zajęcia z wychowawcą	Giełda pomysłów, dyskusja, metoda przewodniego tekstu,	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VI	IV 2026	Scenariusz zajęć
14.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.1	Kolorowa podróż po świecie edukacji – zajęcia z wychowawcą	Praca w grupach, wirujące plakaty, rysunek, autorefleksja	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy V	XI 2025	Scenariusz zajęć
15.	Rynek edukacyjny i	Umiejętności – od przeszłości do	Praca w grupach,	Nauczyciel	Uczniowie	XII 2025	Scenariusz

	uczenie się przez całe życie 3. 3.1	przyszłości – zajęcia z wychowawcą	wirujące plakaty, rysunek, autorefleksja	ciel wychowawca	ie klasy V		zajęć
16.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.1	Kim chcę zostać w przyszłości? – zajęcia z wychowawcą	mapa myśli, praca indywidualna, praca w grupach	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VI	III 2026	Scenariusz zajęć
17.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.2	Przedmioty które lubię jako drogowskazy zawodowe – zajęcia z wychowawcą	Autorefleksja, praca w grupach, dyskusja	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy IV	VI 2026	Scenariusz zajęć
18.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.4	W szkole czy poza szkołą – gdzie się uczymy? – zajęcia z wychowawcą	Praca w grupach, dyskusja, metoda przewodniego tekstu	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VI	XI 2026	Scenariusz zajęć ⁴¹
19.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.3	W centrum handlowym – zajęcia z wychowawcą	rozmowa kierowana, ćwiczenia integrujące grupę, metoda	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy IV	XI 2026	Scenariusz zajęć ⁴²
II. Wybrane treści z orientacji zawodowej włączone jako element zajęć z obowiązkowych zajęć edukacyjnych							

41 <http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/4.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-kas-VII-VIII-szko%C5%82y-podstawowej-1-1.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

42 <http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-klas-I-III-szko%C5%82y-podstawowej-1-1.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

20.	Poznanwanie własnych zasobów 1. 1.1	Plan lekcji – zajęcia z nauczycielem języka angielskiego	wyrażanie opinii o przedmiotach szkolnych, tworzenie dialogów, praca w parach, w grupach.	Nauczyciel języka angielskiego	Uczniowie klasa V	X 2026	
21.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Jednostki monetarne - złote i grosze	rozmowa kierowana, rozwiązywanie realistycznych zadań	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasa IV	X – XI 2025	
22.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Szacowanie wyników działań na ułamkach dziesiętnych	praca w grupach, dyskusja	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasa V	IV 2025	
23.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Obniżki i podwyżki (procenty)	praca w grupach, rozwiązywanie realistycznych zadań	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasa V	IV 2026	
24.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zajęcia z nauczycielem przedmiotu. Diagramy procentowe. Kim jest makler giełdowy?	rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasa VI	X 2025	
25.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zajęcia z nauczycielem przedmiotu. Skala na planach i mapach. Chcę zostać geodetą.	rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasa VI	XII 2025	
26.	Poznanwanie własnych zasobów 1. 1.1	Nie wszyscy muszą być tacy sami	kalambury, drama, rozmowa kierowana, burza mózgów	Nauczyciel języka polskie	Uczniowie klasa IV	I 2026	

				go			
27.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.1	Marzę o tym by w przyszłości być...	kalambury, drama, rozmowa kierowana, burza mózgów	Nauczyciel języka polskiego	Uczniowie klasy IV	III 2026	
28.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Teatr i zawody z nim związane	praca w parach, rozmowa kierowana, drama	Nauczyciel języka polskiego	Uczniowie klasy VI	III 2026	
29.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Film i zawody z nim związane	praca w parach, rozmowa kierowana, drama	Nauczyciel języka polskiego	Uczniowie klasy VI	IV 2026	
III. Tematyka spotkań z rodzicami uczniów							
30.	Wprowadzenie rodziców do tematyki dotyczącej czynników wpływających na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci	Dlaczego Staś został strażakiem?	autorefleksja, genogram, praca w grupach, dyskusja.	Nauczyciel wychowawca	Rodzice klasy IV	XI 2025	
31.	Uwrażliwienie rodziców na problemy dzieci związane z wyborem zawodu oraz na rolę rodziców w	Rodzic wie najlepiej. Decyzje edukacyjno-zawodowe mojego Dziecka	studium przypadku, ćwiczenie grupowe, dyskusja, rozmowa kierowana.	Nauczyciel wychowawca	Rodzice klasy V	XI 2025	

	tym procesie						
32.	Wskazywanie czynników wpływających na wybory edukacyjno-zawodowe	Ścieżki kariery, czyli rola rodziców w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych	praca w grupach, dyskusja, praca indywidualna, wirujące plakaty.	Nauczyciel wychowawca	Rodzice klasy VI	XI 2025	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Proponowane lekcje edukacyjne wspomagane przez przedstawicieli różnych zawodów pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze doradztwa zawodowego w klasach IV-VI szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	Nie tylko czas leczy rany – grupa zawodów medycznych – zajęcia z wychowawcą. Spotkanie z lekarzem z Ośrodka Zdrowia z Alwerni – po zniesieniu reżimu sanitarnego.	Dyrektor szkoły Nauczyciele wychowawcy	Uczniowie klas IV-VI	IV 2026
2.	Spotkanie z pielęgniarką szkolną. Przybliżenie uczniom zawodu pielęgniarki. Warsztaty dotyczące dbania o higienę osobistą.	Nauczyciele wychowawcy Pielęgniarka szkolna	Uczniowie klas IV-VI	XI 2025
3.	Spotkanie z przedstawicielem różnych zawodów (według pomysłu wychowawcy)	Nauczyciele wychowawcy	klas IV-VI	XII 2025

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 4

Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodlach⁴³

1. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w klasach VII–VIII szkoły podstawowej reguluje art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy *Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku*⁴⁴ oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie doradztwa zawodowego*⁴⁵ w którym zapisano, że działania w zakresie doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkół podstawowych mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

43

Opracowano na podstawie „Autorzy: Alina Dziurkowska, Bożena Fronczek, Sebastian Glazinski, Edyta Kaczmarek, Aneta Karmowska, Renata Maciejczyk, Mariola Modelska, Halina Pasternacka, Anna Sowińska, Edyta Załoga. Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami. Udostępniany na podstawie licencji Creative Commons – Użycie Niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC)”. <http://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/4.-Przyk%C5%82adowy-program-dla-kas-VII-VIII-szko%C5%82y-podstawowej-1-1.zip> (data dostępu: 12.10.2018).

44 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (*Dz.U. 2017 poz. 59*).

45 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (*Dz.U. 2018 poz. 1675*).

2. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę typów szkół, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego rozumianego jako: uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Głównym kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na tym etapie edukacyjnym. Zadania, jakie stawiane są doradztwu zawodowemu, powinny być dostosowane do możliwości tej grupy odbiorców.

Zgodnie z modułową strukturą programu w klasie VII i VIII są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

3. Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy⁴⁶.

46 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

4. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów⁴⁷

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów (WSDZ) – które wyznaczają treści programowe preorientacji zawodowej:

- 4.1. poznawanie siebie, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- 4.2. świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- 4.3. rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- 4.4. planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonizyjowego poradnictwa kariery.

5. Cele szczegółowe programu

W obszarach:

5.1. Poznanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

⁴⁷ Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).

- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

5.2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

5.3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

5.4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej. Uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji poszczególnych przedmiotów, co umożliwia realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych w tym innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (oddziały przedszkolne), orientacji zawodowej (klas I-VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

6. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

1) podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego⁴⁸;

2) podczas:

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)⁴⁹;
- podczas działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (mini targi edukacyjne - po zniesieniu reżimu sanitarnego , projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) i poza nią (udział w targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach lokalnego rynku pracy - po zniesieniu reżimu sanitarnego). Wizyty te dają uczniom możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami różnych zawodów i specjalności i dzięki temu młodzi ludzie stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

48 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2017 poz. 703).

49 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).

W realizację programu doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Brodłach włączeni są rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (psycholog z poradni psychologiczno-pedagogicznej), Gmina Alwernia jako organ prowadzący szkołę oraz otoczenie społeczno-gospodarcze szkoły takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna w Brodłach; Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie; Ośrodek Pomocy Społecznej w Alwerni; Parafia św. Marcina w Porębie Żegoty. Dzięki tym instytucjom oprócz ściśle merytorycznego aspektu realizowany będzie także obszar w ujęciu środowiskowym, rodzinnym, socjalnym, zdrowotnym, kulturowym i religijnym.

Zajęcia w ramach doradztwa zawodowego prowadzone będą z wykorzystaniem metod aktywizujących⁵⁰, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają zostać osiągnięte.

Realizacja doradztwa zawodowego w aspekcie dotyczącym świata zawodów i rynku pracy wykorzystywać będzie metodę projektu - jako metodę aktywizującą rozwijającą oprócz ciekawości poznawczej również umiejętności organizacji własnych działań - polegającą na poznawaniu przez uczniów wybranego zagadnienia w ramach pracy zespołowej, zazwyczaj w sposób interdyscyplinarny (uwzględniający wiele dziedzin wiedzy).

Rodzice odgrywają istotną rolę w zakresie wspomagania ucznia w podejmowaniu właściwych decyzji edukacyjno-zawodowych. Realizacja tego celu jest możliwa dzięki włączaniu rodziców w działania szkoły poprzez angażowanie ich do działań doradczych poprzez:

- organizację i pomoc w organizacji wizyt w zakładach lokalnego rynku pracy,
- spotkań z rodzicami opowiadających o danym zawodzie – własnej ścieżce kariery zawodowej,
- współorganizacji mini targów edukacyjnych - po zniesieniu reżimu sanitarnego; ,
- angażowaniu rodziców w tworzenie portfolio przez ucznia.

50 Brudnik W., Moszyńska A., Owczarska B., Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2011.

W ramach wspomagania uczniów i rodziców w działaniach z zakresu doradztwa zawodowego realizacja programu stwarza możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym i innymi specjalistami wspomagającymi proces podejmowania decyzji (psycholog - współpraca z PPP, pedagog, lekarz medycyny pracy). W kontaktach tych uwzględniono aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe i religijne.

Działania związane z doradztwem zawodowym realizowane są z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), co zwiększa atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawnia kompetencje kluczowe uczniów. Dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

W ramach wolontariatu szkolnego treści związane z doradztwem zawodowym będą elementem składowym tej aktywności. Wolontariat szkolny pozwala na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji. Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej.

W doradztwie zawodowym uwzględniono rolę doradztwa rówieśniczego w kształtowaniu wyborów edukacyjno-zawodowych młodzieży. Doradztwo zawodowe w klasach VII-VIII ukierunkowane jest na kształtowanie:

- proaktywnych postaw młodzieży wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundament aktywności zawodowej;
- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są w pełni zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego wspierają eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Testy, m.in. predyspozycji i zainteresowań zawodowych, pełnią funkcję wspomagającą, a ich wyniki omawiane są indywidualnie.

7. Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Założone cele programu podlegają weryfikacji, a więc ocenie, w jakim stopniu zostały one zrealizowane dzięki podjętym działaniom.

Będzie się to odbywać poprzez:

- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (odnoszące się zarówno do oceny przydatności samych sytuacji dydaktycznych, ale również umożliwiające ocenę przyswojenia poruszanych treści oraz ich przydatności);
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- portfolio zawierające wymierne efekty pracy uczestników zajęć (w tymteczka sukcesów gromadząca wybrane przez ucznia prace – autoewaluacja);
- skale obserwacyjne dla prowadzących zajęcia uwzględniające wybrane czynniki, np.: motywację do pracy, zaangażowanie w pracę zespołową, kreatywność. Skale obserwacyjne mają jedynie wspomagać proces weryfikacji efektów zajęć, a nie go zastępować;
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców.

8. Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu, będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Jej efektem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z doradztwem zawodowym w szkole, w tym orientacji zawodowej, poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań;
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

9. Plan realizacji zadań z doradztwa zawodowego zawodowej w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla klas VII-VIII w roku szkolnym 2025/2026

Tabela 9 Plan realizacji zadań z doradztwa zawodowego prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych dla klas VII-VIII a także działania skierowane do rodziców i nauczycieli.

Lp.	Treści programowe – wymagania szczegółowe (cele ogólne i szczegółowe)	Rodzaj działania (zadanie)	Metody i formy realizacji	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy	Uwagi
I. Prowadzenie grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego na podstawie ramowych planów nauczania.							
1.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.2	Moje umiejętności – moje sukcesy – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 1	Dyskusja, praca indywidualna i grupowa	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	II 2026	Scenariusz zajęć ⁵¹
2.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.2	Zdolności i uzdolnienia – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 2	Praca w grupach, plakat, giełda pomysłów	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	II 2026	Scenariusz zajęć
3.	Poznanie własnych	Czy ja mogę być bohaterem?	Studium przypadku,	nauczyciel	Uczniowie	II 2026	Scenariusz

	zasobów 1. 1.4., 1. 1.5	– zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 3	praca z tekstem, dyskusja, praca w grupach	przewodzący doradztwo zawodowe	klasy VII		zajęć
4.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zawody wokół nas – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 4	Dyskusja, praca w grupach, kolaż	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	II 2026	Scenariusz zajęć

5.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.7	Autoprezentacja, czyli sztuka przedstawiania siebie – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 5	Pogadanka, burza pomysłów, mapa mentalna, drama	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	III 2026	Scenariusz zajęć
6.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.4	Praca, jako wartość w życiu człowieka – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 6	Asocjogram, praca w grupach, dyskusja kierowana, gra dydaktyczna	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	III 2026	Scenariusz zajęć
7.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.5	Wolontariat – wstępem do kariery – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 7	Kula śnieżna, giełda pomysłów, praca w grupach, dyskusja	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	III 2026	Scenariusz zajęć
8.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.3	Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 8	Dyskusja, plakat, praca w grupach	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	III 2026	Scenariusz zajęć
9.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.4	Jak długo uczymy się? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 9	Rozmowa kierowana, debata, praca w grupach i parach	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	IV 2026	Scenariusz zajęć

10.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.3	Doradca zawodowy. Kto to taki? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 10	Dyskusja, rozmowa kierowana, praca w grupach, plakat	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VII	IV 2026	Scenariusz zajęć
11.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.3	Moje portfolio i e-portfolio (część 1) – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 1	Dyskusja, giełda pomysłów, praca w grupach	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	II 2026	Scenariusz zajęć
12.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.7, 2. 2.6	Jakie wartości są dla mnie ważne? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 2	Gra dydaktyczna, autorefleksja, pogadanka	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	II 2026	Scenariusz zajęć
13.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.6	Rozpoznaje swoje aspiracje – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 3	Autorefleksja, dyskusja - praca grupowa, rozmowa kierowana	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	II 2026	Scenariusz zajęć
14.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.3	Jak scharakteryzować współczesny rynek pracy? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 4	Mapa mentalna, praca w grupach, burza pomysłów, mini wykład	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	II 2026	Scenariusz zajęć
15.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.2	Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 5	Praca w grupach, studium przypadku, analiza tekstu źródłowego, autorefleksja	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	III 2026	Scenariusz zajęć
16.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.1	Szkoły zawodowe – szkołami pozytywnego wyboru – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 6	Skojarzenia, dyskusja, debata, praca indywidualna, praca w grupach	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	III 2026	Scenariusz zajęć

17.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.2	Informacje w zasięgu ręki, czyli poznaj ofertę szkół ponadpodstawowych – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 7	Praca w grupach, praca z tekstem (analiza ulotek), dyskusja, plakat	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	III 2026	Scenariusz zajęć
18.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4.4.4	Kariera zawodowa. Co w trawie piszczycy? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 8	Bank pomysłów, mapa myśli, eksperyment, rozmowa kierowana	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	III 2026	Scenariusz zajęć
19.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4.4.1	Jak wybrać szkołę? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 9	World Cafe, praca w grupach, praca indywidualna, Q-sort	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	IV 2026	Scenariusz zajęć
20.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4.4.2	Kim chcę zostać w przyszłości? – zajęcia w ramach doradztwa zawodowego, lekcja 10	Mapa myśli, praca indywidualna, praca w grupach	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	IV 2026	Scenariusz zajęć
II. Wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy prowadzonej przez doradcę zawodowego i nauczycieli na lekcjach wychowawczych i obowiązkowych zajęciach edukacyjnych							
21.	Poznawanie własnych zasobów 1. 1.2	Ja w moich oczach – zajęcia z wychowawcą	Dyskusja, praca indywidualna – autoanaliza, praca grupowa	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VII	X 2025	Scenariusz zajęć
22.	Poznawanie własnych zasobów 1. 1.2	Temperament jak z bajki – zajęcia z wychowawcą	Dyskusja kierowana, praca w grupach, miniwykład, metoda przewodniego tekstu	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VII	XI 2025	Scenariusz zajęć
23.	Poznawanie własnych	Ja w oczach innych część I	Dyskusja, plakat,	Nauczyciel	Uczniowie	X 2025	Scenariusz

	zasobów 1. 1.2	– zajęcia z wychowawcą	praca w grupach, analiza filmu	wychowawca	klasy VIII		zajęć
24.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.2	Ja w oczach innych część II – zajęcia z wychowawcą	Praca z tekstem – kwestionariusze, dyskusja, giełda pomysłów	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VIII	X 2025	Scenariusz zajęć
25.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.3	Moje portfolio i e-portfolio. Część II. – zajęcia z plastyki	Giełda pomysłów, dyskusja, techniki plastyczne, praca indywidualna	Nauczyciel plastyki	Uczniowie klasy VII	III 2026	Scenariusz zajęć
26.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.4	Ograniczenia czy możliwości? – zajęcia z wychowawcą.	Zdania typu <i>prawda czy fałsz</i> , rozmowa kierowana, praca w grupach, dyskusja	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VIII	IV 2026	Scenariusz zajęć
27.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1.	Marzenia do spełnienia – zajęcia z doradcą zawodowym w ramach projektu SPInKA.	Dyskusja kierowana, praca w grupach, praca indywidualna – autorefleksja, plakat	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	XII 2025	Scenariusz zajęć
28.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z...? – zajęcia z doradcą zawodowym w ramach projektu SPInKA.	Praca w grupach, praca indywidualna – praca z tekstem, kalambury	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	I 2026	Scenariusz zajęć
29.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Rzemiosło – alternatywą dla młodych zawodowców – zajęcia z wychowawcą	Akronim, skojarzenia, gra online, dyskusja, praca w grupach, quiz	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VIII	XII 2026	Scenariusz zajęć
30.	Świat zawodów i rynek pracy	Startujemy zawodowo – Zawodowa liga klas – zajęcia z	Metoda projektu, plakat, ankieta,	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy IV-	XI 2025 – V 2026	Scenariusz zajęć

	2. 2.1	wychowawcą	fotoreportaż i film	a	VIII		
31.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	W roli głównej...? – wywiad z przedstawicielem zawodu – zajęcia z wychowawcą	Projekt, wywiad, dyskusja, praca w grupach	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VII - VIII	XI 2025	Scenariusz zajęć
32.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.3	W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy? – zajęcia z wychowawcą	Praca w grupach, dyskusja, metoda przewodniego tekstu	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VII	II 2026	Scenariusz zajęć
33.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 3.4	Jak długo się uczymy? (część II) – zajęcia z wychowawcą	Rozmowa kierowana, world cafe – dyskusja, praca w grupach	Nauczyciel wychowawca	Uczniowie klasy VII	IV 2026	Scenariusz zajęć
34.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.2	Czas wolny – zajęcia z nauczycielem języka niemieckiego	Kalambury, gra Memory, dialogi, praca w parach i grupach.	Nauczyciel języka niemieckiego	Uczniowie klasy VII	X 2025	
35.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.4, 2. 2.5, 2. 2.6	Henryk Sienkiewicz „Latarnik”. Czym była praca dla Skawińskiego? Jakie miał doświadczenie zawodowe? Nieuczciwy współnik i co dalej... Praca za granicą kiedyś i dziś.	Drama, praca w grupach, rozmowa kierowana	Nauczyciel języka polskiego	Uczniowie klasy VII	X 2025	
36.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.2, 4. 4.4	Jak napisać życiorys i CV? Jak napisać dobry list motywacyjny? Co w życiu młodego człowieka jest najważniejsze?	Drama, metoda podawcza, wypełnianie schematów dokumentów urzędowych	Nauczyciel języka polskiego	Uczniowie klasy VIII	IV 2026	
37.	Rynek edukacyjny i uczenie	Edukacja i praca – przedstawia	Rozmowa	Nauczyciel	Uczniowie	IX 2025	

	się przez całe życie 3. 3.3	funkcje szkoły w systemie edukacji oraz strukturę polskiego systemu edukacyjnego	kierowana, praca w grupie	wiedzy o społ.	klasy VIII		
38.	Poznanie siebie, poznawanie własnych zasobów 1.1.3	Komunikacja i autoprezentacja – przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku w nowym środowisku.	Dyskusja, burza mózgów, rozmowa kierowana	Nauczyciel wiedzy o społ.	Uczniowie klasy VIII	IX 2025	
39.	Świat zawodów i rynek pracy 2.2.5	Ekonomia na co dzień – wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z pracy, działalności gospodarczej, świadczenia społeczne); wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego; planuje jego budżet.	Praca w grupach, rozmowa kierowana	Nauczyciel wiedzy o społ.	Uczniowie klasy VIII	X 2025	
40.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1.	Obliczenia procentowe. Na czym polega zawód bankiera?	Rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasy VII	X 2025	
41.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.1	Izotopy. Energetyka jądrowa w pytaniach i odpowiedziach.	Rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasy VII	II 2026	
42.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4. 4.1	Woda i jej rola w przyrodzie. Jak zostać analitykiem chemicznym?	Rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasy VII	V 2026	

43.	Poznanie własnych zasobów 1. 1.1	Izotopy. Energetyka jądrowa w pytaniach i odpowiedziach.	Rozmowa kierowana	Nauczyciel matematyki	Uczniowie klasy VII	II 2026	
44.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Zmiany w polskim przemyśle. Struktura zatrudnienia i bezrobocie w Polsce.	Rozmowa kierowana	Nauczyciel geografii	Uczniowie klasy VIII		
45.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Usługi w Polsce.	Rozmowa kierowana	Nauczyciel geografii	Uczniowie klasy VIII		
46.	Świat zawodów i rynek pracy 2. 2.1	Praca – popularne zawody i związane z nimi czynności. Miejsce i warunki pracy – mówienie i czytanie	Słownictwo, słuchanie, mówienie, dialogi, czytanie	Nauczyciel języka angielskiego	Uczniowie klasy VII-VIII		
47.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 3. 1.1	Przedstawianie intencji, marzeń i planów na przyszłość – wypowiedź ustna	Słownictwo, słuchanie, mówienie, dialogi, czytanie	Nauczyciel języka angielskiego	Uczniowie klasy VIII		
48.	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych 4.1.1	Wybór zawodu – pisanie	Słownictwo, słuchanie, mówienie, dialogi, czytanie	Nauczyciel języka angielskiego	Uczniowie klasy VIII		
III. Tematyka spotkań z rodzicami uczniów							
49.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Doradztwo zawodowe. Dlaczego jest ważne?	Dyskusja, giełda pomysłów, miniwykład	nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Rodzice uczniów klasy VII	XI 2026	Scenariusz zajęć
50.	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Szkoła podstawowa i co dalej? Możliwe ścieżki kształcenia	Dyskusja, rozmowa kierowana	nauczyciel prowadzący doradztwo	Rodzice uczniów klasy VIII	III 2026	Scenariusz zajęć

				zawodowe			
IV. Tematyka spotkań Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiwicza w Brodłach							
51.	Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego	Planujemy działania w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w naszej szkole	Lekcja odwrócona, praca w grupach, giełda pomysłów, gwiazda pytań, dyskusja kierowana	Dyrektor szkoły, zespół ds WSDZ	RP	X 2025	Scenariusz zajęć
52.							
53.		Ewaluacja działań, podjętych przez szkołę, z zakresu doradztwa zawodowego.	Dyskusja, praca w grupach, zdanie niedokończone.	Dyrektor szkoły, zespół ds WSDZ	RP	VI 2026	Scenariusz zajęć

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Proponowane wycieczki pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	Udział w Targach Edukacyjnych .	Nauczyciele wychowawcy nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe, pedagog	Uczniowie klas VII-VIII	III 2026
2.	„Świąteczny czas” - z wizytą w domu seniora w Alwerni lub pomoc schronisku zwierząt w Rybnej- Wolontariat – wstępem do kariery? -	Nauczyciele wychowawcy	Uczniowie klas VII-VIII	XII 2025

		nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe		
3.	Wycieczka do zakładów lokalnego rynku pracy .	Nauczyciele wychowawcy nauczyciel prowadzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klas VII-VIII	V 2026

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Proponowane lekcje edukacyjne, spotkania, debaty itp. przedsięwzięcia wspomagane przez przedstawicieli różnych zawodów pomocne w planowaniu i realizacji działań szkoły w obszarze doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII szkoły podstawowej.

L.p.	Rodzaj działania, cel, treści	Realizatorzy i sojusznicy	Uczestnicy	Terminy
1.	„Ograniczenia czy możliwości” – spotkanie z lekarzem rodzinnym i medycyny pracy - po zniesieniu reżimu sanitarnego. Znaczenie oceny stanu zdrowia przed wyborem zawodu i podjęcia pracy. Analiza wymagań zdrowotnych dla wybranych zawodów pod kątem przeciwwskazań zdrowotnych. Typy szkół do których wymagane są zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych	Dyrektor szkoły Nauczyciele wychowawcy. Lekarz	Uczniowie klas VII-VIII	IV 2026
2.	Spotkanie z pielęgniarką szkolną. Przybliżenie uczniom zawodu pielęgniarki. Warsztaty dotyczące dbania o higienę osobistą	Nauczyciele wychowawcy Pielęgniarka szkolna	Uczniowie klas VII-VIII	XI 2025
3.	Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów - po zniesieniu reżimu sanitarnego.	Nauczyciele wychowawcy nauczyciel	Uczniowie klas VII-VIII	XII 2025

		przewodzący doradztwo zawodowe		
4.	Absolwenci naszej szkoły – w ogniu pytań (debata) sanitarnego.	Nauczyciele wychowawcy nauczyciel przewodzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klas VII-VIII	IV 2026
5.	Cykl spotkań z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	Nauczyciele wychowawcy nauczyciel przewodzący doradztwo zawodowe	Uczniowie klasy VIII	II-V 2026

Źródło: Opracowanie własne

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną, Samorząd Uczniowski i Radę Rodziców

Brodła dnia

